

POSTANOWIENIE

Dnia 20 maja 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Motuk

w sprawie **M. S.**

skazanego za czyny z art. 148 § 1 k.k., art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 148 § 1 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 20 maja 2022 r.

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 1 i 3 k.p.k.

kasacji wniesionej przez obrońcę

od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)

z dnia 11 lutego 2021 r., sygn. akt II AKa (...)

zmieniającego częściowo wyrok Sądu Okręgowego w G.

z dnia 18 czerwca 2020 r., sygn. akt II K (...)

p o s t a n o w i ł:

- 1. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną;**
- 2. zasądzić od Skarbu Państwa na rzecz adw. G. C. kwotę 738 (siedemset trzydzieści osiem) złotych, w tym 23% VAT, tytułem wynagrodzenia za sporządzenie i wniesienie kasacji;**
- 3. obciążyć skazanego M. S. kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

M. S. został oskarżony o to, że:

1. *„w dniu 14 czerwca 2019 r., około godziny 11:50, na terenie prywatnej strzelnicy »N.« w miejscowości N., województwa (...), działając w zamiarze bezpośrednim pozbawienia życia K. C., oddał do pokrzywdzonej co najmniej 3 strzały z broni palnej pistoletowej o kalibrze 9 mm w okolice klatki piersiowej i*

głowy, powodując u pokrzywdzonej obrażenia w postaci rany postrzałowej twarzy, prawego przedramienia, klatki piersiowej i głowy z towarzyszącymi rozległymi obrażeniami czaszkowo-mózgowymi, która była bezpośrednią przyczyną zgonu pokrzywdzonej, tj. o czyn z art. 148 § 1 k.k.”;

2. „w dniu 14 czerwca 2019 r., około godziny 12:00, na terenie prywatnej strzelnicy »N.« w miejscowości N., województwa (...), działając w zamiarze bezpośrednim pozbawienia życia A. C., wymierzył z bliskiej odległości naładowaną broń palną – pistolet marki C.(...), kaliber 9 mm, w stronę głowy pokrzywdzonego usiłując oddać strzał, lecz zamierzonego celu nie osiągnął z uwagi na zacięcie się broni, co umożliwiło pokrzywdzonemu odebranie mu broni i jego obezwładnienie, tj. o czyn z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 148 § 1 k.k.”.

Sąd Okręgowy w G. wyrokiem z dnia 18 czerwca 2020 r., sygn. akt II K (...):

1. oskarżonego M. S. uznał za winnego popełnienia
zarzucanych mu czynów i za to:

1. za czyn z punktu I aktu oskarżenia, eliminując z jego opisu zwrot „co najmniej”, na podstawie art. 148 § 1 k.k., wymierzył mu karę dożywotniego pozbawienia wolności;
2. za czyn z punktu II aktu oskarżenia, na podstawie art. 14 § 1 k.k. w zw. z art. 148 § 1 k.k., wymierzył mu karę 15 lat pozbawienia wolności;
3. na podstawie art. 85 § 1 i 2 k.k. i art. 88 k.k. wymierzone oskarżonemu kary pozbawienia wolności połączył i wymierzył mu karę łączną dożywotniego pozbawienia wolności;
4. na podstawie art. 63 § 1 k.k. zaliczył oskarżonemu na poczet orzeczonej kary łącznej pozbawienia wolności okres rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawie;
5. zwolnił oskarżonego z obowiązku ponoszenia kosztów sądowych, obciążając nimi w całości Skarb Państwa.

Apelacje od ww. wyroku Sądu Okręgowego wnieśli prokurator oraz obrońca oskarżonego.

Prokurator zaskarżył przedmiotowy wyrok na niekorzyść oskarżonego w części dotyczącej orzeczenia o karze, zarzucając błąd w ustaleniach faktycznych polegający na błędnym przyjęciu, że w sprawie nie występuje szczególnie

uzasadniony wypadek do wyznaczenia M. S. na podstawie art. 77 § 2 k.k. surowszego ograniczenia do skorzystania z warunkowego zwolnienia niż przewidziany w art. 78 § 3 k.k.

Podnosząc powyższe, prokurator wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez wyznaczenie oskarżonemu, na podstawie art. 77 § 2 k.k., ograniczenia do skorzystania z warunkowego przedterminowego zwolnienia nie wcześniej niż po odbyciu 40 lat kary pozbawienia wolności.

Obrońca M. S. zaskarżył wyrok Sądu Okręgowego w całości, zarzucając:

1. błąd w ustaleniach faktycznych co do obu przypisanych nieprawomocnie czynów;
2. a) obrazę art. 4 k.p.k.;
b) art. 5 § 2 k.p.k.;
c) art. 2 § 2 k.p.k., art. 5 § 1 i 2 k.p.k., art. 424 k.p.k. oraz art. 74 § 1 k.p.k.;
d) art. 413 § 2 k.p.k. w zw. z art. 424 § 1 k.p.k.;
e) art. 7 k.p.k.;
3. rażąco niewspółmierność wymierzonej kary w zakresie czynu z pkt I.

Zarzucając powyższe, obrońca wniósł o:

- a) uniewinnienie oskarżonego od obu zarzucanych czynów;
- b) z ostrożności uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania;
- c) z ostrożności zmianę zaskarżonego wyroku w zakresie czynu z pkt I aktu oskarżenia i przyjęcie, iż do spowodowania śmierci nastąpiło wskutek nieumyślności (art. 155 k.k.) i wymierzenie kary na tej podstawie oraz uniewinnienie od czynu z pkt II aktu oskarżenia.

Sąd Apelacyjny w (...) – po rozpoznaniu wniesionych apelacji – wyrokiem z dnia 11 lutego 2021 r., sygn. akt II AKa (...):

1. w pkt I zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że na podstawie art. 77 § 2 k.k. wskazał, iż oskarżony może ubiegać się o udzielenie warunkowego zwolnienia po odbyciu 30 lat kary pozbawienia wolności;
2. w pkt II w pozostałym zakresie zaskarżony wyrok utrzymał w mocy;
3. w pkt III i IV rozstrzygnął w przedmiocie kosztów procesu za postępowanie odwoławcze.

Kasację od ww. wyroku Sądu Apelacyjnego wniosła obrońca skazanego, zaskarżając to orzeczenie w całości.

Obrońca zarzuciła:

1. rażące naruszenie art. 7 k.p.k. w zw. z art. 174 k.p.k. w zw. z art. 389 § 1 k.p.k. w zw. z art. 201 k.p.k. *„poprzez dowolną ocenę zebranego w sprawie materiału dowodowego, w tym opinii sądowej psychiatryczno-psychologicznej z dnia 9 grudnia 2019 r. wydanej co do osoby skazanego, w sytuacji gdy przy jej wydaniu biegli brali pod uwagę notatkę urzędową z dnia 14 czerwca 2019 roku (strona 8-9, 20-21 opinii), a w szczególności kształtowali w oparciu o nią jej wnioski (strona 24-25 opinii), która to notatka nie stanowi dowodu w sprawie, albowiem jest objęta wyrażonym w treści art. 174 k.p.k. zakazem dowodowym, a nadto została sporządzona jeszcze przed postawieniem skazanemu zarzutu (15.06.2019 r.), stąd też sąd wprowadził do materiału dowodowego w sposób pośredni dowód objęty zakazem dowodowym, opierając rozstrzygnięcie m.in. na ww. opinii biegłych, w której wprost treść notatki z dnia 14 czerwca 2019 r. została wykorzystana, co doprowadziło do utrzymania w mocy wyroku sądu I instancji, którego sentencją sąd uznał, że skazany działał w zamiarze bezpośrednim”;*
2. rażące naruszenie art. 7 k.p.k. w zw. z art. 201 k.p.k. w zw. z art. 5 § 2 k.p.k. *„poprzez dowolną ocenę opinii z zakresu broni i balistyki, skutkujące błędnym uznaniem, że jest ona pełna i jasna, w sytuacji gdy nie zawiera ona empirycznych, sprawdzalnych logicznie i znajdujących odzwierciedlenie w prezentacji graficznej wskazań, co sposobu oddania strzału przy uwzględnieniu pozycji zarówno sprawcy jak i ofiary przy oddaniu poszczególnych strzałów, tj. że strzał w głowę pokrzywdzonej został oddany w wyprostowanej pozycji strzelca, z góry ku dołowi, w sytuacji gdy nie odnaleziono pocisku w miejscu ujawnienia ciała, oraz na ranie wylotowej głowy ofiary nie znaleziono zabrudzeń trawiasto-ziemnych, zatem strzał nie mógł zostać oddany gdy ofiara leżała na ziemi, stąd też zaistniały wątpliwości, które winny zostać rozstrzygnięte na korzyść skazanego”;*
3. rażące naruszenie art. 7 k.p.k. *„poprzez dokonanie dowolnej, nie zaś swobodnej oceny materiału dowodowego, a w szczególności zeznań pokrzywdzonego A. C. oraz świadka C. F. w zakresie uznania przez sąd II instancji, iż fakt, że świadek ten był zainteresowany określonym rozstrzygnięciem postępowania i uznania winy i*

sprawstwa skazanego, nie miał wpływu na treść jego zeznań, co skutkowało przypisaniem skazanemu zarzucanego mu czynu, a nadto uznania, że działał on w zamiarze bezpośrednim, w sytuacji gdy pokrzywdzony dopiero podczas przesłuchania przed sądem wskazał na przyczyny postawionej tezy o zacięciu się broni sprawcy, zaś sąd II instancji błędnie uznał za wiarygodne zeznania pokrzywdzonego w tym zakresie, jakoby nie wskazał na te okoliczność uprzednio bowiem było to dla niego oczywiste, jak również w zakresie trzymania broni przez sprawcę oburącz, co stoi w sprzeczności z wyjaśnieniami skazanego, a także świadka C. F.”.

4. „rażącą współmierność wymierzonej kary w zakresie obu czynów aktu oskarżenia, a w konsekwencji kary łącznej oraz zaostrzenia warunków warunkowego przedterminowego zwolnienia z odbycia reszty kary, poprzez orzeczenie wobec skazanego kary dożywotniego pozbawienia wolności nieadekwatnej do stopnia winy i stopnia społecznej szkodliwości czynu, wynikającą z nieprawidłowego zastosowania dyrektyw wymiaru kary i pominięcia okoliczności wpływających na orzeczenie kary łagodniejszej, a także dowolnego przyjęcia okoliczności wpływających na podwyższenie wymiaru kary”.

Podnosząc powyższe, skarżąca wniosła o:

1. uniewinnienie skazanego od zarzucanych mu czynów w całości;
2. ewentualnie uchylenie zaskarżonego orzeczenia w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Prokurator w pisemnej odpowiedzi na zaprezentowane przez obrońcę stanowisko, wniósł o oddalenie wniesionej kasacji.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja jest bezzasadna w stopniu oczywistym.

W przepisie art. 523 § 1 k.p.k. ustawodawca jasno określił podstawy kasacyjne, wskazując, że nadzwyczajny środek zaskarżenia w postaci kasacji może być wniesiony tylko z powodu uchybień wymienionych w art. 439 k.p.k. lub innego rażącego naruszenia prawa, jeżeli mogło mieć ono istotny wpływ na treść orzeczenia. Nadto, zgodnie z art. 519 k.p.k., w realiach niniejszej sprawy, kasacją obrońcy mogło być zaskarżone wyłącznie orzeczenie sądu odwoławczego. W bogatym orzecznictwie Sądu Najwyższego wielokrotnie wskazywano, że wniesienie

kasacji nie może prowadzić do ponownej kontroli odwoławczej orzeczenia sądu pierwszej instancji. Wyjątkiem od tej reguły jest sytuacja, gdy w toku postępowania odwoławczego dojdzie do tzw. „efektu przeniesienia”, czyli zaabsorbowania do orzeczenia sądu *ad quem* uchybień popełnionych przez sąd pierwszej instancji. Kontrolą kasacyjną objęte są kwestie wyłącznie prawne, zawężone do kategorii uchybień wymienionych w art. 523 § 1 k.p.k., popełnionych przez organ odwoławczy. Specyfika i wyjątkowość postępowania kasacyjnego nie pozwala zatem na prowadzenie ponownej, „trzecioinstancyjnej” kontroli orzeczenia sądu pierwszej instancji (zob. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 stycznia 2019 r., IV KK 694/18, LEX nr 2604055). Tymczasem analiza kasacji wniesionej w niniejszej sprawie wskazuje, że obrońca M. S. zamierzała uzyskać efekt dublującej kontroli odwoławczej wyroku Sądu Okręgowego w G. W kasacji tej bowiem w istocie powielono zarzuty stawiane już wcześniej w apelacji wniesionej na korzyść oskarżonego. Sąd odwoławczy natomiast, jak wynika z pisemnych motywów wydanego przezeń orzeczenia, rozpoznał wszystkie zarzuty apelacji oraz wskazał czym kierował się wydając swój wyrok, czyniąc tym samym zadość wymogom przewidzianym w art. 433 § 2 k.p.k. i art. 457 § 3 k.p.k. W przedmiotowej kasacji nie podniesiono nawet zarzutu naruszenia tych przepisów, co wskazuje już na wadliwość redakcyjną wniesionej kasacji, której konsekwencję musi stanowić konkluzja, że środek ten – wbrew dyspozycji zawartej w art. 519 k.p.k. – został skierowany przeciwko wyrokowi sądu pierwszej instancji.

Uszczegółowiając powody przyjętego wyżej stanowiska należy wskazać, że sąd drugiej instancji poddał rozważeniu – podniesioną już w apelacji – problematykę dopuszczalności wykorzystania opinii sądowo-psychiatrycznej (uzyskanej dla potrzeb niniejszej sprawy), jednoznacznie stwierdzając, że uwzględnienie przez biegłych notatki urzędowej z dnia 14 czerwca 2019 r., nie prowadziło do dyskwalifikacji wywiedzionych przez nich wniosków końcowych. W kontekście podstaw kasacyjnych, które definiuje art. 523 § 1 k.p.k., należy przede wszystkim zaakcentować, że sami biegli psychiatrzy stwierdzili – co zaznaczył też sąd *ad quem* – że treść rzeczowej notatki nie miała wpływu na ostateczne konkluzje, do których doszli oni w sporządzonej opinii pisemnej. Stanowisko autorki kasacji, w którym zamierza ona do przeforsowania odmiennego zapytywania na tę kwestię

poprzez posłużenie się wyłącznie ogólnikowymi formułami negującymi konstatację biegłych w tym aspekcie – nie jest wystarczające do uznania zasadności omawianego zarzutu. Kasacja w tym zakresie ogranicza się do powtórzenia argumentacji zarzutu z postępowania apelacyjnego, bez wykazania rzeczywistego i istotnego wpływu podnoszonej materii na treść orzeczenia.

Pozostałe zarzuty kasacji zostały wprost ukierunkowane na ponowne zakwestionowanie dokonanej przez sąd *a quo* oceny materiału dowodowego, a w konsekwencji na podważenie dokonanych w sprawie ustaleń faktycznych. W tej kwestii poczynić wypada następujące uwagi. Po pierwsze, nie sposób skutecznie podnosić w rozpoznawanej sprawie kasacyjnego zarzutu obraży art. 7 k.p.k., w sytuacji gdy Sąd Apelacyjny nie dokonywał samodzielnych ustaleń faktycznych, nie oceniał także na nowo zgromadzonego materiału dowodowego, a zatem nie mógł naruszyć wskazanego przepisu. Jeżeli skarżąca uznawała, że ocena zarzutów apelacyjnych dokonana przez sąd odwoławczy była nieprawidłowa, to nie powinna ich powielać w kasacji, lecz podnieść zarzut rażącego naruszenia przez sąd drugiej instancji przepisów art. 433 § 2 k.p.k. lub art. 457 § 3 k.p.k., niemniej obrońca – jak już wspomniano – nie zdecydowała się na taką konstrukcję zarzutów kasacyjnych. Po drugie, skuteczne powołanie się na naruszenie art. 7 k.p.k. wymaga wykazania wad w dokonanej przez sąd orzekający ocenie dowodów, prowadzących do wniosku, iż ocena ta przekracza granicę swobody. W niniejszej sprawie strona skarżąca takich argumentów nie przedstawiła, poza wyrażeniem własnej, subiektywnej oceny dowodów zgromadzonych w sprawie, a w szczególności opinii z zakresu broni i balistyki oraz zeznań A. C. oraz C. F.. Obrońca ograniczyła się w tym względzie do powielenia argumentacji przedstawionej w zwykłym środку odwoławczym, wzbogacając ją wyłącznie polemiką z zaprezentowanymi przez sąd odwoławczy powodami uznania stanowiska apelacji obrońcy za bezzasadne. Nie może przynieść zamierzonego rezultatu oczekiwanie skarżącej, że sąd kasacyjny dokona kolejnej analizy dowodów, albowiem do tego rodzaju aktywności sąd kasacyjny nie jest uprawniony.

Wbrew przepisowi art. 523 § 1 zd. drugie k.p.k., który zakazuje wnoszenia kasacji wyłącznie z powodu niewspółmierności kary (co nie znaczy, że jest to możliwe wtedy, gdy w kasacji zostanie zawarty też jakikolwiek inny zarzut),

skarżąca podniosła zarzut wymierzenia skazanemu rażąco niewspółmiernej kary pozbawienia wolności. Przedstawionej w omawianym przedmiocie argumentacji obrońca nie próbowała nawet oprzeć na stanowisku, że niewspółmierność kary jest konsekwencją rażącego naruszenia przepisów. Treść zarzutu kasacyjnego nie pozostawia wątpliwości, iż skarżąca nie wskazuje, aby ustalony przez sąd wymiar sankcji karnej był następstwem naruszenia określonego przepisu prawa. W istocie, obrońca w tym względzie podniosła klasyczny zarzut rażącej niewspółmierności kary, kwestionując adekwatność orzeczonej kary do stopnia winy oraz stopnia społecznej szkodliwości zbrodniczych zachowań, które zostały przypisane skazanemu w niniejszej sprawie.

Konkludując, wszystkie podniesione w omawianej kasacji zarzuty były oczywiście bezzasadne, co przy braku wystąpienia okoliczności podlegających uwzględnieniu przez Sąd Najwyższy z urzędu, pozwoliło na oddalenie kasacji na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k. W tym stanie rzeczy, rozpoznanie kolejnych wniosków skazanego o wstrzymanie wykonania orzeczenia byłoby zabiegiem bezprzedmiotowym.

Wysokość wynagrodzenia obrońcy ustalono w oparciu o przepisy § 17 ust. 3 pkt 2 oraz § 4 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz.U.2019.18 t.j. z dnia 2019.01.04).

O kosztach sądowych za postępowanie kasacyjne orzeczono zgodnie z art. 636 § 1 k.p.k. w zw. z art. 637a k.p.k.

Biorąc powyższe pod uwagę, Sąd Najwyższy orzekł jak w postanowieniu.